

AMBASADA E PARË E FËMIJËVE NË BOTË MEGJASHI REPUBLIKA E MAQEDONISË

www.childrensembassy.org.mk

sos@childrensembassy.org.mk
info@childrensembassy.org.mk

@megjashi
@soshelplinemegjashi

(02) 2 465 316

070 390 632

RAPORT VJETOR PËR PUNËN E SOS LINJËS PËR FËMIJË DHE TË RINJ TË MEGJASHI

JANAR – DHJETOR
2020

Save the Children

Sweden
Sverige

RAPORT VJETOR PËR PUNËN E SOS LINJËS PËR FËMIJË DHE TË RINJ TË MEGJASHI 2020

Botues:

Ambasada e parë e fëmijëve në botë "Megjashi"

Rr. Kosta Novakoviç 22a, 1000 Shkup

Telefon:

+3892 2465316

E-mail:

info@childresembassy.org.mk

Redaktor:

M-r Dragi Zmijanac - Kryetar dhe Themelues

Përkthimi dhe lektura:

Eniena Aeti

Shkup, Dhjetor 2020

RAPORT VJETOR PËR PUNËN E SOS LINJËS PËR FËMIJË DHE TË RINJ TË MEGJASHI 2020

02 2465 316, 070 390 632

sos@childrensembassy.org.mk, info@childrensembassy.org.mk,

fb – first children`s embassy in the world

<https://www.facebook.com/megjashi/>

<http://www.childrensembassy.org.mk/>

Përgatitur nga: Violeta Ilioska, *Psikologe në SOS linjën dhe*

Jordanka Çerepnalkova-Trajkoska, *Koordinatorë e SOS linjës*

MIRËNJOHJE

Ambasada e Parë e Fëmijëve në Botë Megjashi - Republika e Maqedonisë dhe veçanërisht ekipi i linjës telefonike SOS për fëmijë dhe të rinj dëshiron të shprehë mirënjohjen e tyre të sinqertë për të gjithë ata që na dhanë besim gjatë këtij viti specifik për njerëzimin, duke na u drejtuar në lidhje me problemet që prekin fëmijët dhe të rinjtë. Ne i falënderojmë që na njohën si një vend ku mund të dëgjohen, kuptohen dhe këshillohen dhe kështu na mundësuan të përmbushim misionin tonë si një organizatë: krijimi i një bote më të mirë për çdo fëmijë.

Falënderime të veçanta për vullnetarët tanë të kaluar dhe të tanishëm, të cilët me shumë përkushtim i kushtojnë aftësitë, njohuritë dhe kohën e tyre në punën e SOS telefonit.

Gjithashtu falënderojmë të gjithë bashkëpunëtorët tanë që ju drejtuam gjatë mbështetjes së thirrësve tanë për këshillë, mbështetje ose zgjidhje më të përshtatshme. Që mos të harrojmë askënd, falënderojmë Koalicionin për Gjykim të Drejtë, Shoqatën e Avokatëve të Rinj Maqedonas, Qendrën e Krizave Nadezh, Urdhëri i misionarëve të bamirësisë së Nenë Terezës, EPQNPS Shkup dhe veçanërisht ekipin për ndërhyrje, SIA Shkup, SIA Ohër, Avokatin e Popullit.

Përmbajtje

Telefoni SOS për fëmijë dhe të rinj të Megjashit	5
Të dhëna administrative operacionale për SOS telefonin	6
Metodologjia e sistemimit të të dhënave	6
Përmbledhje e gjetjeve nga funksionimi i SOS telefonit në vitin 2020.....	7
Shqyrtim i gjetjeve dhe gjetjeve nga funksionimi i SOS telefonit	8
Kontakte (paraqitje).....	8
Informacionet themelore për kontaktet (paraqitjet)	8
Numri i përgjithshëm i kontakteve (paraqitjeve).....	8
Numri i kontakteve (paraqitjeve) sipas kanalit të komunikimit.....	9
Numri i përgjithshëm i fëmijëve dhe të rinjve sipas moshës dhe gjinisë	10
Numri i fëmijëve sipas vendbanimeve.....	10
Numri i kontakteve (paraqitjeve) sipas përkatësisë etnike	11
Aktivitetet e ndërmarra	15
Kontakte (paraqitje) në periudhën e gjendjes së jashtëzakonshme për shkak të epidemisë me Kovid-1916	
Aktivitete për promovim të SOS telefonit për fëmijë dhe të rinj	17
Roli i vullnetarëve dhe vullnetarëve në SOS linjën për fëmijë dhe të rinj	17

Telefoni SOS për fëmijë dhe të rinj të Megjashit

SOS telefoni për fëmijë dhe të rinj ka funksionuar për 27 vjet, që nga tetori i vitit 1993. Gjatë gjithë këtyre viteve, u dha një lloj ndihme dhe/ose këshille 21,087 rasteve të raportuara.

PSE ËSHTË I NEVOJSHËM SOS TELEFONI PËR FËMIJË DHE TË RINJ?

Të gjithë që kujdesen për mirëqenien e fëmijëve, të drejtat e tyre, që dëshirojnë të tregojnë se ka abuzim, neglizhencë, dhunë, varfëri dhe shfrytëzim, t'i drejtohen SOS telefonit, ne i dëgjojmë ata edhe gjithmonë kur është e nevojshme i bëjmë thirrje publikut për të rritur ndërgjegjësimin mbi ndonjë pyetje të caktuar. Të dhënat e marra në SOS telefonin i sistemojmë dhe analizojmë, dhe i paraqesim në formë të një raporti vjetor. Këto analiza në raporte i përdorim për të informuar dhe ndikuar politikëbërësit dhe vendimmarrësit, dhe së bashku me bashkëpunëtorët tanë përpiqemi të rimodelojmë jetën e fëmijëve për më mirë.

PARIME DHE QËLLIME TË SOS TELEFONIT

Funksionimi i SOS telefonit bazohet fort në parimet e Konventës së KB për të Drejtat e Fëmijëve, të cilat theksojnë të drejtat e fëmijëve për privatësi dhe mbrojtje nga lëndime. Parimi i konfidencialitetit dhe anonimitetit është thelbi i punës sonë. Nëse bëhet fjalë për problem serioz, të dhënat për personat që na kanë informuar dhe fëmijën në fjalë paraqiten vetëm në institucionet kompetente.

Qëllimi i SOS telefonit për fëmijët dhe të rinj është që të mundësojë shkëmbimin e informacionit dhe mbështetjen për një të drejtë të shkelur të fëmijëve, ofrimin e ndihmës për përfaqësim dhe lobim, promovim të të drejtave të fëmijës dhe promovim i SOS linjës si një medium për të ndihmuar fëmijët. Gjatë bisedave, nuk jepen zgjidhje të gatshme për problemet, sepse nuk ka zgjidhje universale, por diskutohen alternativa të mundshme për zgjidhjen e problemit për të cilin na janë paraqitur.

KUSH GJENDET PAS SOS TELEFONIT?

Ekipi profesional i SOS linjës përbëhet nga pedagogë, psikologë, punonjës socialë, avokatë dhe vullnetarë nga këto profile. Vullnetarët/vullnetaret kanë një vend të veçantë në funksionimin e SOS telefonit.

SI PUNON SOS TELEFONI DHE MË KË BASHKËPUNON?

SOS telefoni për fëmijë dhe të rinj bashkëpunon me më shumë aktorë të interesuar - institucione kompetente, OJQ tjera që punojnë në fushën e të drejtave të fëmijëve ose në ndonjë mënyrë ndikojnë në të drejtat e fëmijës, si dhe me profesionistë individualë. Në varësi të llojit të problemit për të cilin na drejtohen telefonuesit dhe në varësi të shkeljes së të drejtave të fëmijëve, paralelisht shërbimi vepron duke dërguar shkresa institucioneve kompetente,

monitoron procedurat e ndërmarra nga këto institucione në lidhje me çështjen dhe reagon nëse sheh se nuk veprojnë në interesin më të mirë të fëmijëve.

SOS telefoni i Megjashit është pjesë e rrjetit global të SOS linjave Child Helpline International (CHI), rrjet ndërkombëtar i njohur nga Komisioni Evropian, Drejtorja e Përgjithshme për Drejtësi, si partner strategjik në forcimin e rolit të SOS linjave për fëmijë në Evropë. Ky rrjet global është i njohur në të gjithë botën dhe luan rol të rëndësishëm në përmirësimin e realizimit të të drejtave të fëmijëve bazuar në të dhëna reale.

Të dhëna administrative operacionale për SOS telefonin

Emri i linjës për ndihmë: SOS telefoni për fëmijë dhe të rinj

Adresa: rr. "Kosta Kovakoviç" nr. 22 A, Shkup

Rajoni i punës: Maqedoni

Orari i punës së SOS linjës: çdo ditë pune prej ora 8 deri në ora 16, kujdestar në orët e pasdites në ditët e punës dhe festat (vullnetaret e SOS linjës)

Adresa e postës elektronike: sos@childrensembassy.org.mk, info@childrensembassy.org.mk,

Ueb faqja: www.childrensembassy.org.mk

Fejsbuk: First children`s embassy in the world; <https://www.facebook.com/megjashi/>

Kontakt telefoni i SOS linjës: +389 (0)70 390 632 dhe/ose +389 (0)2 2465 316

Statusi i lirimit nga pagesa për linjën: të dy telefonat në dispozicion (fiks dhe celular) nuk janë falas, nuk kemi mbështetje për SOS numrin ndërkombëtar falas për fëmijë 116 111.

Metodologjia e sistemimit të të dhënave

Metodologjia e sistematizimit të çështjeve përfshin regjistrimin e çdo kontakti (raporti) si një rast, duke ndjekur strukturën themelore të kornizës së kategorive kryesore dhe nënkategorive të përgatitura nga rrjeti global i SOS linjave CHI, anëtar i të cilit është edhe Megjashi. Megjashi merr pjesë në sondazhet vjetore të kryera nga CHI midis anëtarëve të saj, mbi bazën e të cilave më pas përgatit një raport që mund të shërbejë si mjet argumentues për përfaqësim për të drejtat e fëmijëve para qeverive, si dhe për të përmirësuar punën e linjave, anëtare të rrjetit.

Struktura e kornizës përbëhet nga:

- Tetë kategori të dhënash që i referohen kontekstit të çështjes (kontaktit) por nuk u referohen arsyeve të thirrjes. Kjo përfshin kategoritë mosha, situata e jetës, grupet e rrezikuara, marrëdhëniet, vendndodhja e problemit, rajoni, telefonuesit, kontaktet
- Katër tema në lidhje me arsyet e thirrjes (rrezikimi, shëndetësia, mirëqenia sociale, etj.), Me 11 kategori të shpërndara në to, dhe nënkategoritë në secilën prej kategorive.

Përmbledhje e gjetjeve nga funksionimi i SOS telefonit në vitin 2020

Një vërejtje e përgjithshme për këtë periudhë raportuese është se pandemia KOVID-19 u krye në kushte të jashtëzakonshme. Telefonatat që morëm në telefonin administrativ u ridrejtuan në telefonin celular të Këshilltarit që punon në SOS telefonin për fëmijë dhe të rinj, në mënyrë që të mos ketë ndërprerje qasjen ndaj shërbimit.

Përvoja edhe këtë vit konfirmon se trendi i raportimit të rasteve të shkeljes së të drejtave të fëmijëve nga të rriturit vazhdon. Kjo më shpesh ndodh nga prindërit.

Fëmijët ende heshtin dhe kanë frikë të raportojnë dhunën. Ata nuk ndihen të sigurt duke raportuar dhunë, veçanërisht kur ndodh në shtëpi dhe vjen nga të dy prindërit ose njëri prind nuk ka kuptim dhe mendon se është në rregull që fëmijët të rrihen.

Në këtë periudhë dymbëdhjetë mujore, problemet për të cilat më shpesh na kontaktuan qytetarët ishin problemet në lidhje me të drejtën për mbrojtje nga dhuna, të drejtën për qasje në arsim dhe në institucione tjera.

Problem gjithashtu i shpeshtë ishte ushtrimi i të drejtave prindërore, dhënia e kujdestarisë, realizimi i së drejtës për alimentacion, por edhe thirrjet që lidhen me ndryshimet në gjendjen mendore të fëmijëve në periudhat e divorcit dhe komunikimit të çrregulluar me prindërit e tyre, ku nuk merret parasysh mendimi i fëmijës me të cilin prindi dëshiron të jetojë. Në shumicën e rasteve të raportuara, është vërejtur abuzim i personalitetit të fëmijës dhe shkelje e të drejtave të fëmijës nga njëri ose tjetri prind, ku në situata të tilla jo gjithmonë marrin parasysh mendimet, nevojat dhe interesat e fëmijëve. Në shumicën e divorceve, fëmijët janë viktimë, ata janë dëshmitarë të drejtpërdrejtë të komunikimit të trazuar mes prindërve të tyre dhe pasojat e asaj kanë ndikim të drejtpërdrejt tek ata.

Shërbimet profesionale në institucione duhet ta drejtojnë punën e tyre drejt marrjes së masave dhe aktiviteteve për të përmirësuar komunikimin e prindërve me fëmijët, për t'i drejtuar se si të njohin dhunën dhe për t'i inkurajuar që të tregojnë, jo vetëm për dhunën fizike, por edhe atë emocionale dhe psikologjike, për të punuar në vetë-pranim, të gjitha me qëllim që t'i bëjnë fëmijët të ndjehen të sigurt dhe të mbrojtur.

Fëmijët shpesh manipulohen nga prindërit e tyre gjatë procedurave të divorcit. Prindërit në dëshirën për pushtet dhe dominim, duke dashur të lëndojnë partnerin me të cilin kanë vendosur mos të ndahen, dëmtojnë fëmijët e tyre. Ata nuk komunikojnë me fëmijët e tyre, mendojnë se të mirat materiale dhe siguria financiare janë të mjaftueshme. Harrojnë dashurinë, butësinë dhe momentet e përbashkëta. Harrojnë se vëmendja e fëmijëve nuk blihet.

Duhet të bëhen më shumë përpjekje nga të gjithë aktorët e interesuar për të rritur ndërgjegjësimin e prindërve, që të kuptojnë se veprimet e tyre krijojnë kushte për shfaqjen e një sindrome tek fëmija, një fëmijë i tjetërsuar, që në zhvillimin e mëtejshëm psikologjik të fëmijës mund të shkaktojë dëme të mëdha dhe të pariparueshme.

Shqyrtim i gjetjeve dhe gjetjeve nga funksionimi i SOS telefonit

Kontakte (paraqitje)

Kontaktet ose paraqitjet nënkuptojnë çdo komunikim të parë të realizuar, d.m.th. çdo rast. Për secilin ose pothuajse secilin kontakt, komunikimi vazhdoi me disa biseda të realizuara deri në zgjidhjen e dëshiruar të problemit për të cilin është bërë kontakti. Për ta kuptuar më mirë, kur themi "kontakt" ose "paraqitje", nënkuptojmë një rast të vetëm të raportimit të shkeljes së të drejtës së fëmijës.

Përcaktimi i gjinisë së fëmijëve dhe të rinjve me të cilët lidhen kontaktet (paraqitjet)

Sipas kornizës, sa herë që është e mundshme, të gjitha të dhëna ndahen dhe analizohen sipas gjinisë, d.m.th. çdo numër i përgjithshëm i kontakteve (paraqitjeve) analizohet në përputhje me gjininë e fëmijës ose të riut të prekur nga kontakti.

Mashkullor: Fëmijë ose të rinj që kryesisht identifikohen si meshkuj.

Femëror : Fëmijë ose të rinj që kryesisht identifikohen si femra.

I papërcaktuar: Fëmijë ose të rinj që kryesisht nuk identifikohen si meshkuj ose si femra.

I panjohur: Fëmijë ose të rinj gjinia e të cilëve nuk mund të identifikohet për çfarëdo shkak.

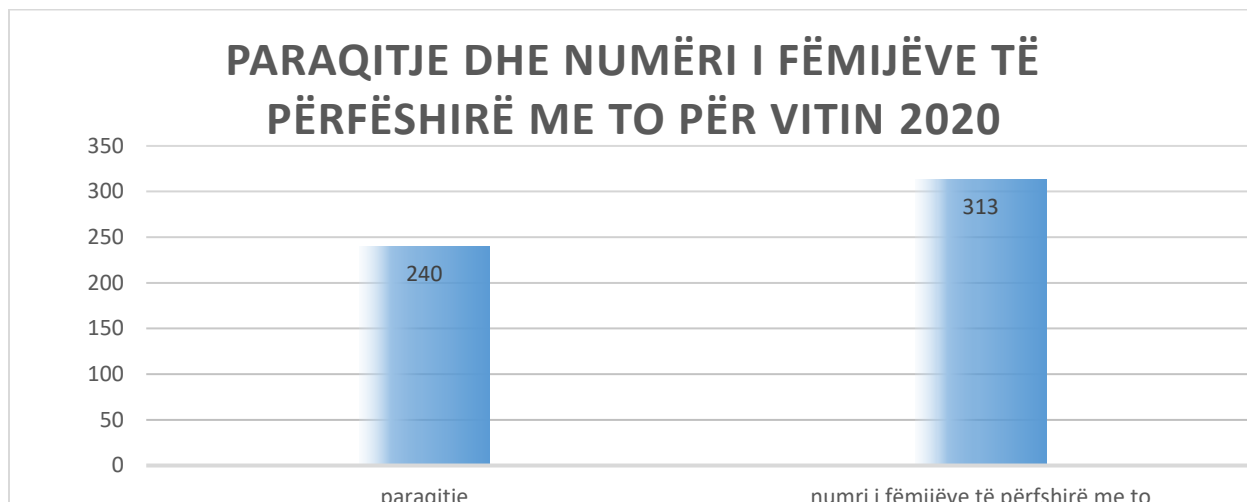
Informacionet themelore për kontaktet (paraqitjet)

Kjo pjesë ofron informacione të përgjithshme demografike të kontakteve, duke përfshirë numrin e paraqitjeve të marra dhe numrin e fëmijëve të mbuluar nga këto paraqitje, pastaj moshën dhe gjininë e fëmijëve me të cilët lidhen paraqitjet, si dhe përkatësinë etnike të fëmijëve të përfshirë në raste. Këtu gjithashtu përfshihet edhe shfaqja e mënyrës në të cilën kemi marrë njoftimet - përmes telefonit administrativ, përmes faqes në Facebook të SOS telefonit ose të Megjashit, me postë ose me drejtim të drejtpërdrejtë në hapësirat e Megjashit (në periudhën janar - fillim i marsit 2020, derisa nuk kishte nis zbatimi i masave për mbrojtje nga KOVID-19, pasi zyra e Megjashit ishte dhe mbetet e mbyllur për palë deri në fund të vitit).

Numri i përgjithshëm i kontakteve (paraqitjeve)

Gjatë vitit 2020, u realizuan gjithsej **240** kontakte fillestare (paraqitje), dhe përveç kësaj u zhvilluan **287** biseda. Numri i përgjithshëm i fëmijëve dhe të rinjve të mbuluar nga paraqitjet është **313**. Krahasuar me vitin e kaluar, numri i paraqitjeve është më shumë se dyfishuar.

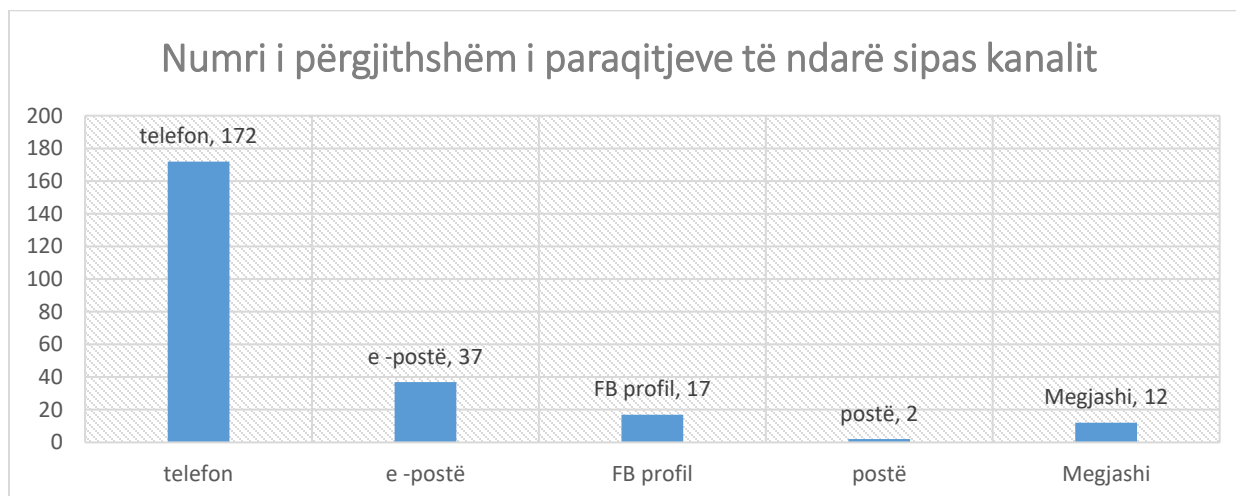
Grafiku 1. Numri i kontakteve (paraqitjeve) dhe numri i fëmijëve të përfshirë në to

Numri i kontakteve (paraqitjeve) sipas kanalit të komunikimit

Në këtë periudhë dymbëdhjetë mujore, komunikimi me personat që kanë paraqitur ndonjë shkelje u realizua kryesisht përmes numrit administrativ (fiks) të Ambasadës së Fëmijëve Megjashi, më saktësisht **172** paraqitje u pranuan përmes këtij numri. Njoftimet e marra me postë elektronike për këtë periudhë janë **37**, njoftimet në FB faqen janë **17**, njoftimet e marra me postë janë **2** dhe **12** njoftime janë dorëzuar me prani personale në hapësirat e Megjashit.

Grafiku 2. Kontaktet sipas kanalit të komunikimit

Numri i përgjithshëm i fëmijëve dhe të rinjve sipas moshës dhe gjinisë

Raportet për vitin raportues 2020 i referohen problemeve nga të cilat janë prekur 95 djem, 92 vajza dhe 126 fëmijë gjinia e të cilëve nuk dihet.

Tabela në vijim tregon shpërndarjen e fëmijëve për të cilët ka pasur telefonata, sipas moshës dhe gjinisë, dhe mund të shihet se shumica e paraqitjeve që kanë të bëjnë me djemtë janë midis moshës 10 dhe 12 vjeçare, ndërsa shumica e paraqitjeve që kanë të bëjnë me femrat janë midis moshës 0 dhe 6 vjeçare. Në përgjithësi, sipas grupmoshës, shumica e paraqitjeve u janë referuar fëmijëve të moshës 4 deri në 6 vjeçare, pasuar nga ato të moshës 10 deri në 12 vjeçare dhe në vendin e tretë për sa i përket frekuencës së paraqitjeve janë fëmijët e moshës 0 deri në 3 vjeçare.

Tabela 1. Fëmijë/të rinj për të cilët ka pasur telefonata, sipas grupmoshës, të ndarë sipas gjinisë.

Mosha	mashkullore	femërore	papërcaktuar	panjohur	Gjithsej sipas moshës
00 - 03	7	18	0	11	36
04 – 06	15	17	0	9	41
07 – 09	16	10	0	4	30
10 – 12	21	15	0	4	40
13 – 15	9	11	0	6	26
16 – 17	10	9	0	3	22
18 – 25	6	2	0	1	9
25 +	0	1	0	0	1
Panjohur	11	9	0	88	108
Gjithsej sipas gjinisë	95	92	0	126	313

Numri i fëmijëve sipas vendbanimeve

Sipas vendbanimit të telefonuesve, siç tregohet në **tabelën** më poshtë, shumica e fëmijëve ose **279** jetojnë në zona urbane, **23** fëmijë janë përfshirë nga paraqitjet e telefonuesve që jetojnë në zonat rurale, dhe **11** nga vendbanime të panjohura.

Numri i telefonuesve nga zonat rurale, si në vitet e mëparshme, mbetet shumë i vogël krahasuar me numrin e telefonuesve nga zonat urbane. Ndër arsyet e mundshme për këtë mund të jetë mungesa e informacionit për personat që jetojnë në zonat rurale për të drejtat e fëmijëve, mënyra dhe procedura për mbrojtjen e tyre, si dhe promovimi i pamjaftueshëm i SOS linjës në këto zona. Sigurisht, një ndër arsye është edhe fakti që shumica e popullsisë jeton në mjedise ose vendbanime urbane.

Tabela 2. Fëmijë/të rinj për të cilët ka pasur telefonata, sipas vendbanimit – urban dhe rural, të ndarë sipas gjinisë.

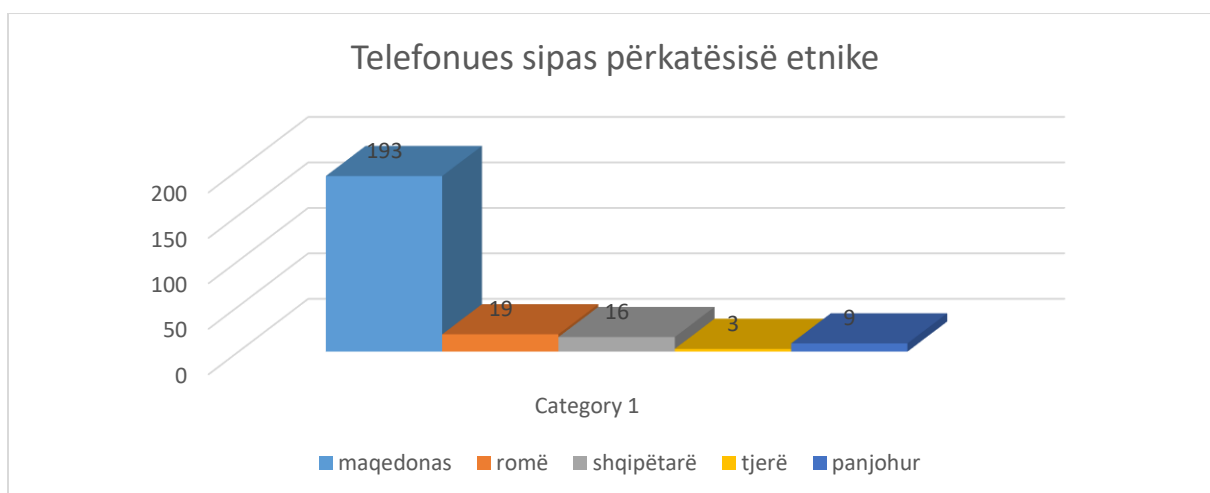
	mashkullore	femërore	papërcaktuar	panjohur	Gjithsej sipas vendbanimit
Urban	92	90	0	97	279
Rural	2	2	0	19	23
Panjohur	1	0	0	10	11
Gjithsej sipas gjinisë	95	92		126	313

Numri i kontakteve (paraqitjeve) sipas përkatësisë etnike

Sa i përket përkatësisë etnike të telefonuesve, siç tregohet në grafik, **193** nga numri i përgjithshëm i thirrësve janë maqedonas, ndërsa **19** janë romë dhe **16** telefonues janë të përkatësisë etnike shqiptare. Vetëm **3** nga kontaktet (paraqitjet) janë nga thirrësit në grupe të tjera (grupe etnike) dhe për **9** persona përkatësia etnike nuk dihet.

Sipas kësaj situatë, shumica e thirrjeve janë nga maqedonasit (si rezultat i faktit se në Maqedoni përqindja më e madhe e banorëve janë me kombësi maqedonase), gjë që konfirmon se në të ardhmen është e nevojshme që Megjashi të gjejë një mënyrë për të sjellë SOS linjën më afër grupeve të tjera etnike, për shembull për të punësuar operatorë që dinë shqip, por edhe turqisht dhe gjuhë të tjera lokale.

Grafiku 3. Struktura etnike e kontakteve

Kontakte (paraqitje) sipas kategorisë së problemit

Sa i përket arsyeve të kontaktit (paraqitjeve), vërejmë se të katër temat janë të pranishme - rrezikimi, shëndetësia dhe mirëqenia sociale dhe në raste të rralla arsye tjera për raportin.

Brenda temës së parë, kontaktet, përkatësisht paraqitjet, u referoheshin problemeve dhe shkeljeve të të drejtave që hyjnë në kategorinë e dhunës. Brenda temës së dytë - shëndetit, shumica e raporteve iu referuan problemeve në kategorinë e shëndetit mendor, dhe një numër më i vogël kategorisë së shëndetit fizik. Tema e tretë - mirëqenia sociale mbulon disa kategori problemesh - qasshmëria, marrëdhëniet shkollore dhe familjare.

Në vijim keni prezantim grafik të kategorive më të zakonshme të problemeve për shkak të të cilave përdoruesit e SOS telefonit na kanë kontaktuar, pastaj një prezantim më të detajuar të informacioneve. Siç mund të shihet nga grafiku, arsyeja më e zakonshme e kontakteve (paraqitjeve) është problemi që ka të bëjë me marrëdhëniet familjare (27% të të gjitha kontakteve), pasuar nga dhuna (25%), qasshmëria (21%), dhe më pas shëndeti mendor (14%) Kategoritë e problemeve që lidhen me shkollën (7%) dhe shëndetin fizik (3%) janë më pak të përfaqësuara.

Grafiku 4. Kategoritë e problemeve të paraqitura në kontaktet

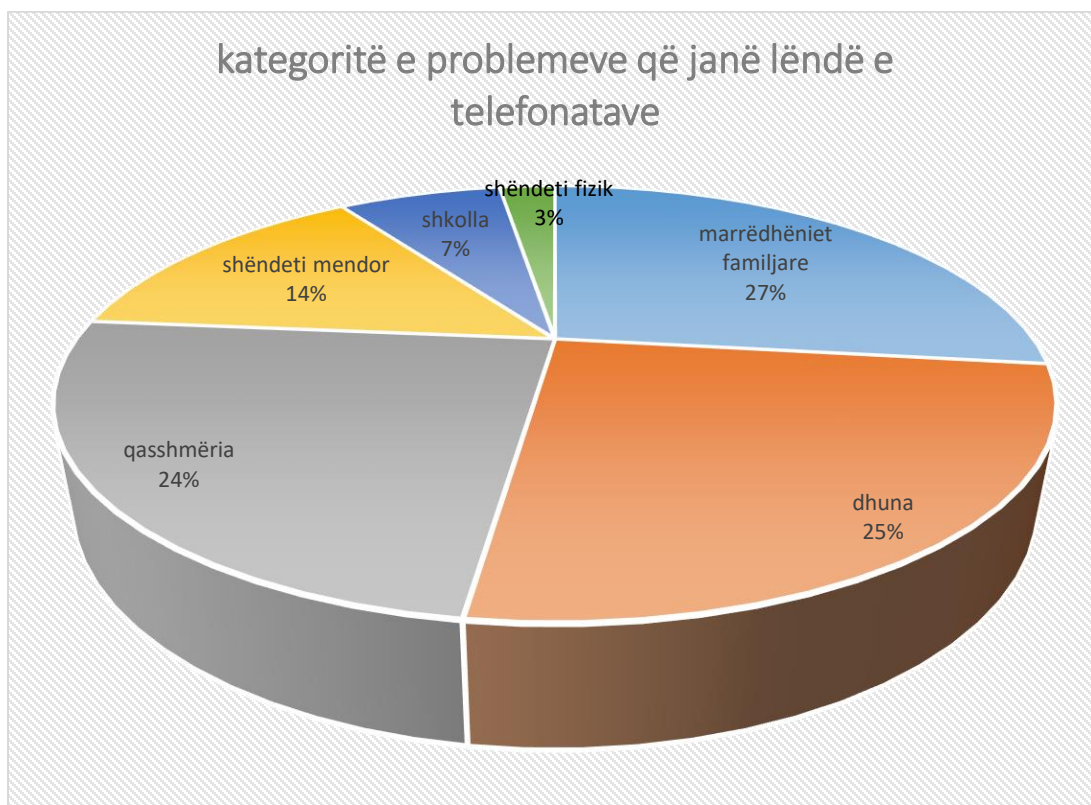

Tabela 3. Numri i përgjithshëm i fëmijëve/ të rinjve të prekur sipas kategorisë së problemeve për periudhën janar-dhjetor 2020

Kategoria e problemit	Gjithsej
Marrëdhëniet familjare	112
Dhuna	105
Qasshmëria	101
Shëndeti mendor	59
Shkolla	29
Shëndeti fizik	10
Diskriminimi dhe përjashtimi shoqëror	7
Fëmijë të zhdukur	3
Gjithsej	426

Pjesa më e madhe e paraqitjeve raportojnë më shumë se një problem, kështu që numri i fëmijëve të prekur nga kategoria e problemit është më i lartë se numri i fëmijëve të mbuluar nga paraqitjet.

- **MARRËDHËNIET FAMILJARE – 27%**

Shumica e fëmijëve, madje **112**, janë të mbuluar nga paraqitjet në lidhje me problemin e shkeljes së të drejtës së fëmijës gjatë procedurave të divorcit, dhe mosrespektimin e vendimeve të qendrave për punë sociale, bazuar në shikimin e fëmijës me prindin tjetër që nuk është kujdestar.

Ky numër është alarmues dhe tregon se duhet të zbatohen masa dhe edukime shtesë të prindërve gjatë ndarjes. Atyre u duhet kushtuar më shumë vëmendje dhe vetëdije për dëmin që bëjnë me komunikimin e tyre konfliktual të ndërsjellë, ndërsa nuk marrin parasysh nevojën e fëmijës, nevojën natyrore që fëmija ka për të dashur të dy prindërit në mënyrë të barabartë; gjithçka që pengon në realizimin e asaj nevoje i bën dëm të madh fëmijës.

- **DHUNA – 25 %**

105 fëmijë kanë qenë viktime të dhunës në forma të ndryshme, që mbulon 25% të numrit të përgjithshëm të fëmijëve të mbuluar nga thirrjet për vitin raportues 2020. Këto raporte i referohen disa llojeve të dhunës:

- dhuna mes bashkëmoshatarëve (bulling) - **7** fëmijë janë përfshirë,
- eksploatimi ekonomik, paraqitje të **2** rasteve,
- dhuna mendore/emocionale ka përfshirë **29** fëmijë,
- neglijenca (moskujdesi) **25** fëmijë,

- keqpërdorimi seksual nëpërmjet internetit¹ - 4,
- dhuna fizike –22
- dhuna seksuale – 13
- fëmijë nga martesë e hershme – 1
- shkak tjetër i papërcaktuar - 2

- **QASSHMËRIA – 24%**

Përafërsisht i njëjti numër i fëmijëve (gjithsej **101** fëmijë) janë përfshirë në raportet e shkeljeve të së drejtës së qasshmërisë dhe u referohen problemeve në lidhje me:

- Qasjen në arsim, **20** fëmijë
- Nevojat elementare - nevojat themelore nuk janë në dispozicion për **32** fëmijë,
- Problemet me qasjen në kujdesin shëndetësor, pamundësia për të marrë ndihmën e nevojshme mjekësore, kujdesin e nevojshëm shëndetësor, **9** fëmijë janë paraqitur me këtë problem.
- Kontaktet në lidhje me problemet me qasshmërinë në shërbimet ligjore - këshilla, nevoja për përfaqësim ligjor u janë referuar **4** fëmijëve.
- Kontaktet në lidhje me problemet me qasshmërinë në shërbime dhe ndihma të ndryshme sociale ose ekonomike, ku numri i fëmijëve të mbuluar nga paraqitjet e tilla është **32** fëmijë.
- Shërbimet e shëndetit mendor - **1**
- Pacaktuar, diçka tjetër - **5**

- **SHËNDETI MENDOR – 14%**

Pak më e ulët është përqindja e fëmijëve - 14% (48 fëmijë) të cilët preken nga **shqetësimi emocional - probleme me mllëfin**. Shqetësimi emocional lidhur me përvojën e zemërimit ose zhgënjimit është përgjigje ndaj një numri të ndryshëm arsyesh pse është realizuar kontakti. Zemërimi është një emocion që përfshin ndjenjë të fortë të pakënaqësisë dhe armiqësisë të shkaktuar nga diçka reale ose joreale. Zhgënjimi është një përgjigje emocionale ndaj pakënaqësisë që mund të lindë kur dikush ka rezistencë për të arritur një qëllim.

¹ Sipas CHI: Shfrytëzimi seksual në internet - i fëmijëve përfshin të gjitha veprimet e natyrës shfrytëzuese seksuale të kryera ndaj një fëmije i cili në një mënyrë është i lidhur me mjedisin nëpërmjet internetit. Shfrytëzimi Seksual i Fëmijëve (CSEM) i referohet materialit që portretizon dhe/ose ndryshe dokumenton akte që janë abuzive seksuale dhe/ose shfrytëzuese të fëmijës. Përfshin materiale që përshkruajnë abuzimin seksual të fëmijëve dhe përmbajtje tjetër të qartë seksuale që përshkruan fëmijë, siç janë paraqitja seksuale dhe abuzimi seksual i fëmijëve të krijuara nga materiali kompjuterik. CSEM mund të jetë gjithashtu një imazh i seksualizuar që nuk duhet të përfaqësojë abuzimin seksual të fëmijëve. CSEM mund të jetë edhe fotografi e fëmijëve në pishinë, për shembull, të bëra pa dijeninë ose pëlqimin e fëmijëve ose kujdestarëve të tyre.

Shkaku më i zakonshëm i kësaj gjendje psikologjike tek fëmijët është marrëdhënia e prindërve që lind nga divorci. Mosmarrëveshja e prindërve për të parë, për të bërë kontakte dhe takime të njërit prej prindërve me fëmijën ose fëmijët pas divorcit dhe pasi i kanë dhënë kujdestarinë njërit prej prindërve. Ndër arsytet e dhëna në raport janë si në vijim:

- Sjellje varësie - **1**
- Shqetësim për veten tuaj - **2**
- Përdorimi i substancave - **1**
- Sjellje vetëlënduese - **1**
- Mendime vetëvrasëse - **1 – 5**
- E papërcaktuar, tjetër - **5**

PROBLEME TJERA

Mes kategorive të problemeve që lidhen me numër më të vogël të fëmijëve të mbuluar në raporte janë këto: shkolla - 29 fëmijë, diskriminimi dhe përjashtimi social - 7 fëmijë, shëndeti fizik - 10 fëmijë, fëmijët e zhdukur - 3 fëmijë.

Aktivitetet e ndërmarra

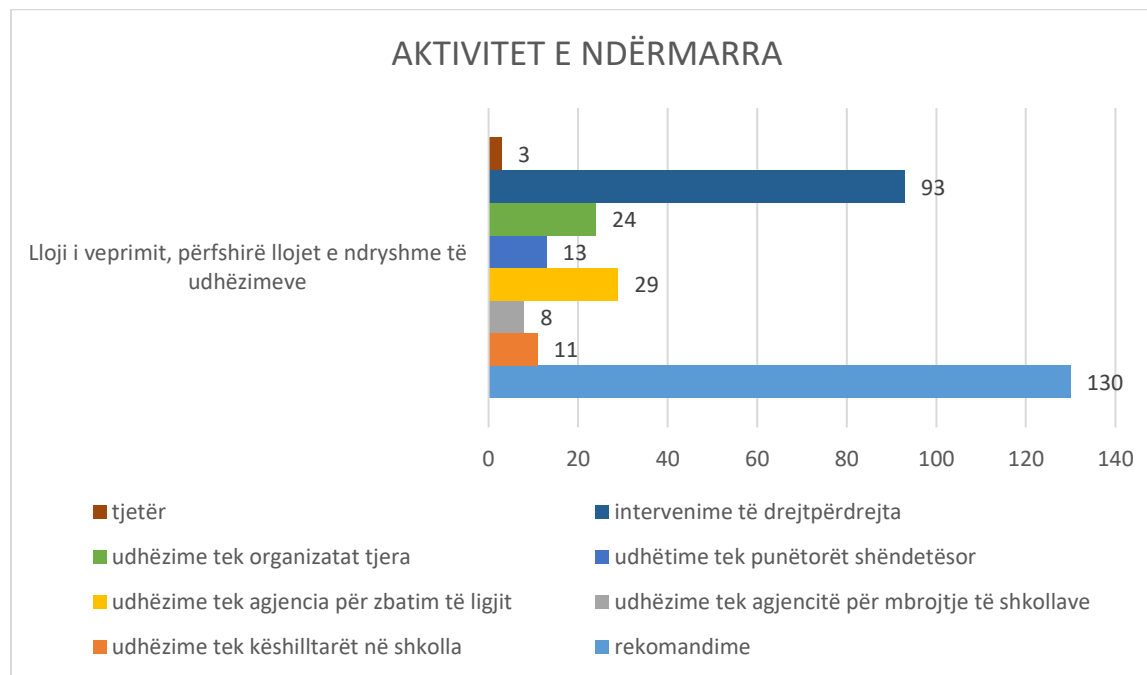
Gjatë kësaj periudhe 12-mujore, shumica e ndërhyrjeve u ndërmorën për të siguruar ndihmë të drejtpërdrejtë ose mbështetje për kontaktet ku janë prekur **93** fëmijë. Përveç ndihmës së drejtpërdrejtë, kontakteve (paraqitjeve) lidhur me **130** fëmijë dhe të rinj u janë dhënë rekomandime, informacione për kontaktet e institucionit përkatës, pastaj kontaktet që përfshijnë **24** fëmijë ose të rinj janë referuar në institucione të tjera, ndërsa kontaktet me **29** të fëmijëve, u janë referuar agjencive/institucioneve të zbatimit të ligjit. Më shpesh kontaktet janë drejtuar tek shërbimet dhe institucionet vijuese në varësi të problemit që është raportuar:

- tek shërbimet profesionale në shkollë
- tek një agjenci (institucion) për mbrojtjen e fëmijëve në vend,
- tek profesionistë të ndryshëm shëndetësorë, mjekë të përgjithshëm, psikologë/ psikiatër,
- tek shërbimet e urgjencës.

Gjatë trajtimit dhe mbështetjes së fëmijëve të cilëve iu referuan kontaktet, ekipi i SOS linjës së nxehtë shpesh bashkëpunoi me qendrat për punë sociale nga Shkupi dhe qytete tjera, Departamenti i Punëve të Brendshme, shkollat, Shoqata e Avokatëve të Rinj, Koalicioni për Gjyqime të Drejta dhe palë tjera të interesit, si dhe organizata për të siguruar mbështetje më të mirë dhe më efektive për thirrësit. Gjatë këtij viti kemi krijuar bashkëpunim të ngushtë dhe të suksesshëm me Qendrën e Shkupit për Punë Sociale dhe Ekipin e tyre të Ndërhyrjes në disa raste. Në raportet që lidhen me dhunën ndaj fëmijëve, kujdesin e papërshtatshëm prindëror,

mosveprimin sipas vendimit të lëshuar për të parë prindin pas divorcit, këto janë disa nga shembujt e suksesshëm për të cilët së bashku me Qendrën kemi arritur të përmirësojmë realizimin e të drejtave të më shumë fëmijëve.

Grafiku 5. Aktivitet e ndërmarra

Kontakte (paraqitje) në periudhën e gjendjes së jashtëzakonshme për shkak të epidemisë me Covid-19

Problemet me të drejtën e fëmijës për të parë prindin gjatë pandemisë u rritën më tej për shkak të gjendjes së jashtëzakonshme dhe ndalimeve të udhëtimit, të cilat u ndërmorën për mbrojtje nga përhapja e virusit. Kjo situatë u abuzua nga shumë prindër dhe ata e shfrytëzuan momentin për ta larguar fëmijën nga prindi tjetër.

Për shkak të situatës së krijuar si rezultat i epidemisë së Covid - 19, u rrit numri i thirrjeve për ndihmë materiale dhe financiare.

Problemet në lidhje me sigurimin e mjeteve themelore të mbrojtjes (maska, doreza, kostume mbrojtëse) dhe mjetet themelore të jetesës ishin gjithashtu një nga karakteristikat e periudhës së gjendjes së jashtëzakonshme. Gjatë kësaj periudhe, kemi pasur 7 paraqitje nga institucionet shëndetësore të fëmijëve që kërkojnë sigurimin e pajisjeve mbrojtëse, maska sterile, doreza kirurgjikale dhe kostume mbrojtëse dhe 32 paraqitje që kërkojnë ndihmë në sigurimin e mjeteve themelore të jetesës.

Nga të dhënat e marra të cilat janë përmbledhur në kategori dhe nënkategori të ndryshme të problemeve dhe të dhëna tjera që mblidhen gjatë pranimit të paraqitjes nga persona në njërin nga SOS kanalet, konkludojmë se në këtë periudhë vjetore, paraqitjet u referoheshin problemeve në lidhje me mosfunksionimin e punës së qendrave ndërkomunale për punë sociale.

Aktivitete për promovim të SOS telefonit për fëmijë dhe të rinj

Në mënyrë që të promovohet SOS linja telefonike për fëmijë dhe të rinj mes tyre, veçanërisht gjatë epidemisë, u zbatuan disa aktivitete për ta sjellë këtë shërbim më pranë fëmijëve dhe të rinjve. Gjatë muajit prill, u bënë dy video promovuese të shkurtra në të cilat maskota e Megjashit, Bushavko u prezantoi fëmijëve se si dhe pse ai e thirr SOS telefonin për mbështetje, dhe si e kalon ditën gjatë karantinës. Këto video u transmetuan në disa televizione kombëtare dhe lokale gjatë karantinës në maj dhe në fillim të qershorit 2020. E njëjta video u promovua më vonë në nëntor dhe dhjetor si pjesë e fushatës së Programit të Edukim për Paqen, përmes transmetimit të saj në transportin publik (në autobusë të disa linjave më të ngarkuara), në Shkup.

Gjithashtu, SOS linja u promovua në kuadër të hulumtimit mbi situatën e të drejtave të fëmijëve në nivel kombëtar, dhe gjatë nëntorit, u botuan disa blogje me tema pranë të rinjve, të përgatitura nga vullnetarë të rinj të SOS telefonit përmes rrjeteve sociale të Megjashit.

Roli i vullnetarëve dhe vullnetarëve në SOS linjën për fëmijë dhe të rinj

Vullnetarët gjithmonë kanë qenë dhe janë një pjesë shumë e rëndësishme e punës së SOS linjës. Çdo vit rekrutohen vullnetarë të rinj të cilët marrin trajnime të vazhdueshme për tema të ndryshme.

Ambasada e Parë e Fëmijëve në Botë Megjashi që nga fillimi i ekzistencës së saj promovon dhe inkurajon vullnetarizmin dhe aktivizmin e paqes, duke zhvilluar vazhdimisht qytetarinë aktive bazuar në parimin e jo-dhunës. Vullnetarizmi në APFB Megjashi inkurajohet veçanërisht në punën e SOS linjës telefonike për fëmijë dhe të rinj, por gjithashtu edhe zhvillimi dhe funksionimi i linjës telefonike mbështetet kryesisht nga vullnetarët.

Shumë të rinj, studentë dhe profesionistë të dëshmuar në fushën e psikologjisë, punës sociale dhe legjislacionit ligjor kanë qenë vullnetarë në Megjashit. Të gjithë vullnetarët përfundojnë trajnim mbi rregullat, sjelljen dhe mënyrën e punës së SOS linjës telefonike.

Vullnetarët/et janë takuar me nxënës nga të gjitha shkollat në Maqedoni, duke zhvilluar shumë punëtori në ato shkolla, që t'i informojnë më mirë mbi të drejtat e fëmijëve, të rrisin ndërgjegjësimin e fëmijëve për të drejtat e tyre dhe mundësitë për të kontaktuar profesionistë të SOS telefonit.

Këtë vit, gjashtë vullnetarë iu bashkuan SOS ekipit, duke përfshirë studente, nxënës të shkollës së mesme dhe profesorë. Ky ekip vullnetarësh përgatiti disa blogje me tema aktuale për të rinjtë në mënyrë që të afrohem me këtë popullatë që të na njohin si mbështetës i tyre. Disa nga këto blogje u botuan në ueb faqet e Megjashit dhe në Facebook, kurse fondi i themeluar i teksteve do të botohet më tej në 2021-in. Disa nga vullnetarët gjithashtu u përgjigjen thirrjeve gjatë ndërrimeve pasdite gjatë ditëve të javës, si dhe gjatë fundjavave.